

Јана М. Алексић

ЈЕДНА ТОПОГРАФИЈА ИНТИМНОГ БИЋА – ЈАГЛИЧИЋЕВ ПОЕТСКИ ДОЖИВЉАЈ КРАГУЈЕВЦА И ШУМАДИЈЕ*

Сажетак / Један од најплоднијих српских песника Владимир Јагличић пружио је унутар своје поетике особену визију Крагујевца и Шумадије. У раду ћемо зато покушати да расветлимо поступке захваљујући којима поједини шумадијски топоними везани за детињство и животни амбијент Јагличићевог песничког субјекта функционишу као митопоетски локалитети које настањују мотиви, ситуације и лирски јунаци из његовог позамашног песничког опуса. Песничке слике и исказе уткане у назначени тематско-мотивски слој или окосницу одређеног броја Јагличићевих песама и поема тумачимо у светлу поетичких истраживања, поетике простора Гастона Башлара и теорије носталгије Светлане Бојм и Жана Старобинског. Наш интерпретативни наум је да одгонетнемо природу и тип историјских, психолошких и духовних релација које песник у својим лирским репортажама или реминисценцијама успоставља између садашњости доступне његовим чулима и уму, дакле садашњости коју живи и критикује, и садашњости на даљину, које се сећа или коју прижељкује. На тој амбивалентности идеала и реалности почиња његова митопоетска визија завичајног простора која ни семиотички ни духовно-естетски није локализована већ универзална.

Кључне речи / поетски простор, песничка слика, град, завичајни пејзаж, носталгија, наративно сопство

Јединствен поетски простор Владимира Јагличића недвосмислено реферише на град Крагујевац и извесне тачке у географској регији Шумадија. Горња Сабанта, Велике Пче-

* Рад је настао у оквиру истраживања научног одељења „Српска књижевност и културна самосвест”, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

лице, Гај, Змајевац, Рековац, Гледићи, Манастир Денковац, река Дуленка, као топоними левачког краја, или село Драча и манастири Драча и Дивостин, на западном рубу Крагујевца, ка гружанској Шумадији, кристалишу се као значајна симболичка упоришта на емоционалној и духовној мапи Јагличићевог песничког субјекта у његовом формативном и зрелом периоду. Шумадијски топоними прерастају у митопоетске локалитете и њих настањују мотиви, ситуације и лирски јунаци из позамашног песничковог опуса. Крагујевац и Шумадија истовремено су и стајне тачке из којих се повлаче координате за психолошко, егзистенцијално и етичко лоцирање индивидуалног или колективног песничког субјекта у савременој историји. Одсликавањем животних ситуација и душевних расположења из различитих углова песнички субјект успоставља сложен, неретко и противречан, однос између духовног хоризонта наративног сопства и спољног света.

Будући крагујевачки књижевник и публициста, Јагличић је у својим историјама болести и здравља српског друштва недвосмислен и уверљив, што може поткрепити и податак да је у периоду од 1999. до 2007. године објавио око три стотине кратких прича, превасходно у оквиру рубрике „Шумадијске приче” у крагујевачком недељнику *Свейлосиј*. Међутим, он није искључиво завичајни стваралац, већ културно одговорни појединац, чија осетљива а етички скрупулозна природа, с једне стране, вешто естетски обликује, неретко и имагинативно преиначује, у перцепцији забележене појаве и феномене из непосредног окружења, док се, с друге, на њих критички обрушава. Његов вишегодишњи публицистички, а посебно уметнички осврт је живописан, слојевит, општељудски, семантички отворен за различите видове идентификације. Помно га ишчитавамо у неколиким песничким радовима, као што су, на пример, песме „Крагујевац”, „Град”, „Ердоглија – центар (Из градске шетње)”, „Пут за Ердеч”, „Ердоглијски поток”, „Поводом Крагујевца”, „Зима у Шумарицама”, „Запуштене куће”, „Из аутобуса”, „Блуз у парку” итд.

У мноштву мотива разабирамо сугестиван, лирски натуралистичан опис: „Кроз сплет улица дан окраћа, / а три кафане, ко у чвор, / и базди орно, свуд, мокраћа, / у брлогу се буди твор. / Уместо петла грак гаврана, / и звектаве монете јек: / од 'Зеленгоре' до 'Балкана' / пар корака, и читав век" („Град“). Снажан визуелни ефекат оставља слика у песми „Пут за Ердеч“ налик ширем филмском кадру: „Пут, узвишица, фабрика, па пруга, / вече тишину ко столњак истреса, / наше судбине од крви и меса / у свет би, духом, изван видокруга. / Тама Србије, од сна наша грађа, / асфалт излокан за легло поскоку, / уморни људи са бесом у оку, / одлазе натраг кошници предграђа.“ Често је наративизацијом лирског описа пружен увид у свакодневицу друштвене групе или друштва у целини.

У Јагличићевој особеној лирској репортажи песничка слика је за песниково антрополошко платно најчешће причвршћена метонимијом, док је метафора смело потиснута у други план. Притом, сведено је и семантичко поље зрачења ироније, иначе најатрактивније стилске алатке у модернистички усмереном књижевном извештају на подлози духовно све импотентније интелектуалне одбране од навалице лоше стварности. Фигуративно огољавање културног реалитета се са микро спонтано преноси на макрониво, неретко заузимајући цео тематски посед песме. Уједно се одвија епистемички танано откривање варијетета, посебно оних рубних који холограмски творе српски културни лик. Тако се инокосно књижевноуметничко искуство прожима са универзалним, а посредством хуманистичких идеја већег духовног зрачења, потенцијални завичајни указује се као маркантан српски песник чија је ангажована лирска оштрица делотворна на целокупном српском културном простору.

Крагујевац је мизансцен на којем се одигравају необичне, али и трагичне судбине песникових познаника из света књижевности и уметности. Упечатљиви су и песнички портрети многих именованих и анонимних локалних ликова који, обитавајући на друштвеној маргини, узрастају у

аутентичне књижевне јунаке са универзалним људским цртама. Њихови психолошки профили и животне судбине нераскидиве су од њиховог обитавалишта, социјалне слике или историјских силница. На пример, у песми „Песникова смрт”, посвећеној прерано преминулом крагујевачком песнику Бори Хорвату, Јагличић износи следеће сведочанство: „Бора Хорват је говорио нама, / пошлим у стопу за њим, улицама, / да је у овом чиру од градова / за мален простор премного гадова, / да се међ њима кваран ваздух дише, / да се не може издржати више, / али је, међу огрезлим душама, / његова, чишћа, помније слушала. / И није хтео живот с патњом, али, / дуго се чека на овој обали.” У завршници песме, међутим, песник, уместо поенте, изриче недвосмислену оптужбу граду: „Крагујевац је убио песника”. Град у Јагличићевој представи оживљава као пресудни чинилац у конфигурисању егзистенцијалне путање многих његових житеља, па и самог лирског сопства. На тој имплицитној хипостази симболичке ауре града, али и његовог реалног корелатива, настаје естетски динамизована песничка слика и један непресушни унутрашњи дијалог не би ли се уобличио наративни идентитет, осветио осећај припадности и егзистенцијално исходиште. Ослушкујемо га у песми „Крагујевац”: „Увек сам се враћао у тај град у којем научих да волим и мрзим, [...] Нећу отићи из овог града, пријатељу, / јер мој дух има права да бира куд да лута, [...] Нећу отићи из овог града, / увек ћу му се враћати, / макар да стругнем до Светиње, или до на врх Драче, / у повечерје, да још једном погледам / куд ми је вратити се, шта ме тражи и чека. / У њему и одатле.” Однос песника према граду психолошки је амбивалентан, а лирски антиномичан. Јер, иако са презрењем и резигнацијом, увек му се враћа, можда баш из иманентно уметничких разлога.

Крагујевац је град живих и мртвих, трагичне историје и немарне садашњости према жртвама прошлости и сећању. Правећи друштвено-историјски пресек града, Јагличић пише о злочинима и страдању у Крагујевцу током и

после Другог светског рата,¹ али и о значају спомен-парка *Шумарице* за културу памћења, појединачног и колективног. За тај духовни амбијент нераскидиво је везан идентитет субјекта, али и његова лирска самопројекција, као у песми „Шумарице”: „Долазим из града мртвих. / Треба да у мени има нечег њиховога. / Треба да сам природни наставак једног прекинутог сна. / Треба да донесем живима мир, ја, несмајник. / Треба да измислим радост несрећника. / Долазим из града мртвих. / Ништа не могу да изменим. [...] Долазим из града мртвих. / Не умем да лажем. / Тамо, сад, мајчице, над њима, наплаћују кирију.”

Посебан поетички значај имају песничке слике везане за песников завичајни простор. Поред тога што у њима, посредством реминисценција и имагинације, конфигурише наративно сопство, те слике својом активношћу и естетском свежином стичу самосвојно биће и својствену динамику управо – као према упуту Гастона Башлара – припадајући једној *директној онџиологији* (Bašlar 2005: 7–8): „Две зграде, кухиња ђачка, / ОШ 'Александар Белић', // двориште, за кривином, / с канадским тополама, / јутра с магленим сивилом / ко витезова долама, / чесма под крушком, ограда, / уцрван пољски ве-це, / дуд плодан, плод му опада, / мноштво оплаве деце, // све изгубљених другова. / Ту сам се, да бих чилио, / друг ливада и лугова, / шездесет прве испилио” („Мало тихо место” I). Лирске ситуације налик овој искрсавају као одјек интимног живота песничког субјекта, захваљујући којем задобијају сонорност бића (Bašlar: 8). Та места у Јагличићевој поезији представљају мала оваплоћења емоционалних и психолошких процеса и врења, са далекосежним естетским учинком. Јер, песник се оглашава „на прагу бића”, ризикујући да разоткрије властито одсуство: „После толиких година,

¹ Стрељању људи и ђака у Шумарицама 21. октобра 1941. године Јагличић је посветио поему *Књија о злочину* (2001), а крваве догађаје везане за одмазду револуционара над „непријатељима народа”, „сарадницима окупатора” и политичким неистомишљеницима у злогласној „Капислани” 1944/1945. евоцира у роману *Свејлоси очију* (2014).

разлог јак / доведе ме у школски парк, / наине, што у родном крају / само стабла за мене знају. / Али, кога те сенке ишту, / без мене сад, у мом дворишту? [...] Све је ту некад било моје, / па и без мене нек постоје / тим стазицама посут шљунак / и Парка која витла чунак” („Мало тихо место” III). Говорећи са тог места Јагличић твори поетске представе као путоказе који читаоца воде ка самом центру његовог бића, предочавајући све валере једне реалности, једне фрагилне и самопреиспитујуће егзистенције: „Да сретнем себе сад, оног дечарца, / рекао бих му да душу не трује / књигама и да не расте у старца – / не чује тај, а чује л – не верује...” („Сусрет”). А крхко биће, иако интелектуално отресито и стваралачки витално, носталгично је. Какву носталгију оно у себи носи?

Јагличићева носталгија јавља се у облику лавиринта сачињеног од многих видљивих и невидљивих места, укључујући и родно (Војт 2005: 424). Наизглед, у питању је чежња за местом у којем се одвијало детињство лирског субјекта – Горња Сабанта и Велике Пчелице. Међутим, то је притајена али истрајна жудња за неким другим временом, за временом – како то вели Светлана Бојм – „нашег детињства и споријим ритмом наших снова” (Војт 2005: 18–19): „Овде сам знао у безбризи расти / као Команчи у дивљој прерији [...] Овде сам златну иглу удевао / у ваздух, жив лик свеца са иконе...” („Сусрет” I, II). Значење носталгије се у многим завичајним Јагличићевим песмама тако померило са чежње за изгубљеним завичајем на импликацију узалудне чежње за неповратно изгубљеним светом или стилем живота (Starobinski: 70): „Прати ме један предео / назрен у првом сну: / као капут избледео, / још са мнош живи, ту” („Мало тихо место” IV) или резигнирано у песми „Сусрет”: „Некада живо, ово пусто место / са изваљеном оградом, без врти, / сад је демона озлобљеног престо / а што се мене тиче – саме смрти.”

Носталгичар у том случају испољава појачану реакцију на неприлагођеност друштву у којем је приморан да живи (Исто): „Ту траг. И жеже огањ моћног трага / док за вас,

овде, безданке отварам... / Наш пут је позни повратак на места / која бирали нисмо, већ су нас” („Сусрет” 8). Он више не осећа жудњу за повратком у дом, нити за обнављањем слике родног места, већ настоји да евоцира осећаје из детињства (Starobinski: 71), тиме, како нам је у неколиким песмама наговештено, прочишћени доживљај света и властитог бивства, посебно у ћопићевски упризореним „Сличицама”: „И опет сам се, у парку, узверао на орах, / и гледам кроз прозор ђаке у клупама. / Мајка им држи наставу, и ја се крити морам / (плаши се: пашћу на главу и умрећу у мукама. / Уз то, прсти ће ми пожутети од орахове опне, / треба их трљати циглом, да једва скинеш жутило.) / Због забране, уживам дупло да се попнем / (често чиних, у инат, то што је друге љутило).” („Сличице” 1) Вишак слободе и безбрижности које носи детињство, упркос спорадичним евокацијама епизода када су старији изневеравали детиња очекивања и жеље, песнички субјект, парадоксално, може освестити у зрелом животном периоду, када је тог духовног преимућства лишен: „Сву недељу надам се да ће ме отац у град повести: / на фудбал Раднички-Звезда. Ал кришом, с колегом оде. / Не мари, заборавићу чим се исплачем зловољно. / Нисам знао шта бих с толико пуне слободе. / А данас, кад ми треба, немам је више довољно” („Сличице” 3).

Оглашавајући се „на прагу бића” (Bašlar 2005: 8), на граници некадашњег света, Јагличић прави (аутопоетичку) одступницу за преиспитивање исхода властитог живота, али и одрживости носталгичног имага, па и његовог лирског негатива: „Читаоче, опрости: / ко и ти, и ја живим / у самотној прошлости, / а ово сад је привид.” Носталгија овде производи светло како би се, мада са обавезним присенком меланхолије, осветлили предмети и предели из детињства, које ће уздићи до поетске слике. Деловањем имагинације, међутим, песник их естетски отелотворује, тугујући за пунотом постојања, за једним сновиђењем које је, како исповеда у песми „Сопче”, гарантовало душевну равнотежу: „О, не жалим ја прошли свет / него лепоту сна

у њему. / Усветлила се сва даљина, / мами ко чиста постелељина. / И ево слике, и ван вида: / опет је, сунцем, зрак изида. / Ја тако градим простор душе, / да трепти и кад будем срушен.” Самосвесни субјект, дакле, посредством носталгије, као философског погледа у страну, гради одбрамбени механизам да истраје у фрагментисаном свету у коме је лепота одсутна и успостави какве-такве споне између удаљених временских тачака.

Референцијалност поетских слика не нарушава њихову уметничку веродостојност. Песничка имагинација их само распоређује унутар лирско-медитативне композиције, са овлаш причвршћеним онтолошким оквиром како би се очувале пропусне границе између поезије и реалности на даљину, односно поезије и митске свести. Тако поетски простор постаје митопоетски где је песникова носталгија уједно и миметична и лирски сублимна: „На Дуленки смо били, на Дуленки. / Млади и лепши од свежих евенки. / Купали смо се, тада, скоро голи: / радости само човек нек се моли. / И прскали смо слаповиту воду / поверовавши, напokon, Господу / јер успео је, пре но нас умори, / такву лепоту на свету да створи” („Денковац”).

Песме о завичајном пејзажу или дому, али и песме о селу и Манастиру Драчи, или Дивостину, очевини у којој зрели субјект у својим контемплацијама тражи одушак од оптерећености урбаним темама и пејзажима, представљају танана лирска сведочења такозване „модерне носталгије”, која се појављује као „жал због немогућности митског повратка, због губитка једног зачараног света који је имао јасне границе и вредности” (Војт 2005: 38): „Одавно нисам њиву, реку, / одавно влажну шуму нисам, / бос, давно нисам земљу меку, / живот слободан, незаписан. / Одавно нисам дотицао / саборе, прела и зборишта / одавно нисам дотицао / са извора, са изворишта. / Корача моја жудња слепа, / то грех је да се не дотиче” („Бос”).

Јагличић опева жељу фрагментисаног наративног сопства да у своју егзистенцију врати митски свет, налик познатом шумадијском, или да се контемплативно измести у

какав идеални кутак сатворен од делића сећања на минули идилични пејзаж: „Понекад усним, предео ме чека / неки, с тицама, све до тице тица. / И нека кућа, скоро уцерица, / а поред баште, тече тиха река, / тече – то мора да је Јасеница. / Тече, врлуда, просецима чудним / с горе – та гора мора да је Рудник. / Шпалири гице, јабуке у цвету, / две-три кокоши и скутрени пас, / нешто што ретко на овом је свету / остало местом достојним за нас” („Неко”).

Јагличићев исказ у песмама посвећеним локалитетима на простору Шумадије, било завичајним, било изнађеним, може бити схваћен и као „световни израз духовне чежње, ностагије за апсолутом, за доменом који је уједно физички и духовни, за рајским јединством времена и простора које је претходило уласку у историју” (Војт 2005: 38). Песник неуморно евоцира претходницу личног упада у историју урбаног амбијента, односно Крагујевца, као пада у време. Аналогије између прошлог и садашњег продубљују носталгично расположење, које пак реверзибилно, интензивира сучељеност просторних и временских одредница у унутрашњем животу: „Шта је остало сад од те кућице беле? / ћумез, у који мисли и би и не би хтеле. / И једна фотографија, на којој мачка качи / веш, смешећи се оцу. Шта ми сад све то значи? // Та кућица још стоји. Ал слутим, неће дуго, / одуваће је први болешљив зимски југо. [...] Данас је то шупица, давно неокречена, / божија сала банкетна, резиденција свечева, // и кад кроз прозор година киша сећања прошиба, / видим се: друшкан дуда, млађи брат кокошима, / видим се: учин синчић, с оделцем малог принца” („Мало тихо место” II). Чињеница да су многи опипљиви трагови прошлости недоступни, тиме и могућност уцеловљења и одржавања успомене, изазива додатни осећај незнања, па и лирске резигнације: „Иза ограде сад нема живине / да се ко некад уз длан мој привине [...] Закључана је кухиња и соба / где ја и сестра спавали смо, расли... / Закључано је, нема за мене, доба / када се није ни требало спасти...” („Сусрет” 3, 5).

Ако реминисценције песничког субјекта промотримо у контексту поетике простора Гастона Башлара (или, како то сам аутор назива, „топофилије”), испоставља се да су завичајни пејзаж и школа у Сабанти генератори посебног душевног расположења. Лирски репродуковани у спољашњем виду они указују на интимност (Башлар 2005: 82), на унутрашњу драму оног коме је онтички насушно то перпетуирање сећања или менталне селидбе у завичајни амбијент. Јер, како Башлар поручује, „кућа је наш кут у свету. Она је – то је већ често речено – наш први свемир. Она је стварно космос. Космос у правом смислу те речи” (Башлар 2005: 28). Школа у Сабанти, сазнајемо, била је космос, залог хармоније преиспитујућег протагонисте. Његов спољашњи и унутрашњи хоризонт се стапају, док временска циклизација, својствена лирском саопштењу, блажи неумитно линеарност феноменолошког времена, а тиме, донекле, и сублимише носталгију. Отуда је поетска слика куће у Сабанти и предела у левачком крају топографија интимног бића Јагличићевог носталгичног сопства (Башлар 2005: 24), односно *центар наративне гравитације*² којем се песнички субјект стално враћа.

Шумадија „са облима лепотице”, иако имлицитно или експлицитно слављена, у Јагличићевом особеном поетичком доживљају има обрис једне прохујале стварности („места течног према ишчезнућу”), поприлично удаљене од савремености која је доступна песниковим чулима и уму: „У ваздуху мог родног краја / свуд поезија – несвесна

² Појам „центар наративне гравитације” (“center of narrative gravity”) као центар „наративног сопства” (*narrative selfhood*), осмислио је Данијел Денет (Daniel Dennett). Реч је о апстракцији коју објашњава безброј описа и тумачења, али и самоописа и самотумачења (“self-attributions and self-interpretations”), од којих је сачињена нечија биографија. Имајући на уму да се у овом појму налазе различити токови нарације који гравитирају једном центру наративног сопства, Сабина Колш-Фојзнер (Sabine Coelsch-Foisner) предлаже поновно постављање поетског гласа у сложу мрежу ‘наратива’ или говорних чинова који сачињавају свест” не би ли се у песми контролисала и ка сопству усмерила прича коју причамо о себи (Coelsch-Foisner 2005: 70–71).

себе. / Само у тренут опроштаја / уђе у срце, да зазебе” („Свећа”). Проживљавана и пропитивана вертикално и хоризонтално, замрзнута слика једног времена постављена је наспрам конкретне историјске егзистенције коју оличава појединац са својим животним искуством. А та историјска реалност је, на жалост песника, физички задата и непроменљива. Међутим, њени појединачни аспекти и облици у песничкој визији мењају се у односу на време његовог детињства, непрестано га опомињући на пролазност. Због тога је већина песама из овог тематског круга елегичнијег тона.

Насупрот Горњој Сабанти, Драча се нуди као искорак у паралелно време, спорије и мирније у односу на оно у којем обитава крагујевачким призорима презасићен песнички субјект: „Одох ја у Драчу, где ће зима мени / да олакша мало, пут кад ме запути, / тамо где се бремене лако разбремени, / а радост не може лако обманути. / Да храним пилиће, да милујем кера, / да рендишем греде, даске и бичкије, / да удишем мирис столарског ивера, / док ми из ноздрва љута пара бије. / А увече, када смедеревац пламти, / и ма чор ми влажне ногавице таре, / да се сећам оних којих нема више, / које осим мене нико и не памти, / да листам новине и романе старе, / и да ослушкујем шум суснежне кише” („Пешице”). На том потенцијалном пропланку среће могуће је поново успоставити контакт са „сенкама у дворишту” и уприличити сећање на ону садашњост која је, ма колико материјално оскуднија, била егзистенцијално заокружена и духовно потпунија.

Неретко се, међутим, наговештава да сећање не спасава већ само потпирује бол, незадовољство и кида „делић по делић”. Ситне трауматичне ситуације, свакодневне невоље и ружније призоре, иако ефектно назначене, апстрахује спонтана идеализација тог временског аспекта која надире изнутрине преосетљивог песничког бића. Упркос искушењима реминисценције, Јагличић је са неспорним песничким умећем и без стваралачког зазора „наштимовао оду” Крагујевцу и Шумадији као прилог једној жуђеној непролазности.

ИЗВОРИ

- Јагличић, Владимир. *Србија земља*. Београд: Просвета, 1996.
- Јагличић, Владимир. *Сенке у дворишћу*. Врбас: Слово, 1996.
- Јагличић, Владимир. *Врело*. Београд: БИГЗ, 1997.
- Јагличић, Владимир. *Милановачким друмом*. Београд: Студентски културни центар, 1997.
- Јагличић, Владимир. *Нейоврајино*. Крагујевац: Погледи, 1998.
- Јагличић, Владимир. *Немој да ме зовеш*. Београд: Просвета, 2002.
- Јагличић, Владимир. *Јуџира*. Београд: Завод за уџбенике, 2008.
- Јагличић, Владимир. *Предирађе хоризонџа*. Београд: Српска књижевна задруга, 2017.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

- Bašlar 2005: Bašlar, Gaston. *Poetika prostora*. Prevela Frida Filipović. Beograd: Brako Kukić; Čačak: Gradac.
- Bojm 2005: Bojm, Svetlana. *Budućnost nostalgije*. Preveli Zia Gluhbegović i Srđan Simonović. Beograd: Geopoetika.
- Coelsch-Foisner 2005: Coelsch-Foisner, Sabine. "The Mental Context of Poetry: From Philosophical Concepts of Self to a Model of Poetic Consciousness (Ethos – Mode – Voice)". *Theory into poetry: new approaches to the lyric*. Edited by Eva Muller-Zettelmann and Margarete Rubik. Amsterdam – New York: Editions Rodopi–NY.
- Starobinski 2009: Starobinski, Jean. „Poimanje nostalgije”. Prevela Valentina Lisak. *Autsajderski fragmenti: časopis za kulturu, umjetnost i znanost*, 1–2. 57–72.

Jana M. Aleksić

TOPOGRAPHY OF AN INTIMATE BEING –
JAGLIČIĆ'S POETICAL EXPERIENCE
OF KRAGUJEVAC AND ŠUMADIJA

Summary / One of the most prolific Serbian poets, Vladimir Jagličić, provided within his poetics a distinctive vision of Kragujevac and Šumadija. In this paper we tried to shed light on the processes by which certain Šumadian toponyms related to the childhood and living environment of Jagličić's poetic subject function as mythopoetic localities inhabited by motifs, situations and lyrical heroes from his extensive poetic opus. We have analysed the poetic images and statements which are located in the indicated thematic-motif layer or backbone of a number of Jagličić's poems in the light of poetic research, the poetics of space by Gaston Bachelard and the theory of nostalgia by Svetlana Boym and Jean Starobinski. We have determined the nature and type of historical, psychological and spiritual relationships the poet establishes in his lyrical stories or reminiscences between the present in which he lives and which he criticises, and the present at a distance, which he remembers or wishes for. On this ambivalence regarding ideal and reality stands his mythopoetic vision of homeland, which is neither semiotic nor spiritual-aesthetically localised but universal.

Институт за књижевност и уметност у Београду
tiamataleksic@gmail.com